

• بتازگی سامانه انتقال سهام متوفیان نیز آماده شده است: تعداد متوفیان مشمول سهام چقدر است؟

موضوع انتقال سهام افراد متوفی به وراث آنان، از نخستین سال‌های واگذاری سهام عدالت مطرح بوده است؛ به این صورت که برخی از افراد که مشمول این سهام شده بودند بنا به دلایل مختلفی فوت می‌شدند و بایستی این سهام به وراث آنان انتقال پیدا می‌کرد.

از آنجایی که تسویه حساب سهام واگذار شده به پایان دوره ده ساله تقسیط یعنی سال ۱۳۹۵ موقوفول شده بود این کار انجام نشد. سال ۱۳۹۵ هم از آنجایی که برخلاف قرارداد فروش اقساطی سهام عدالت که بین سازمان خصوصی سازی و شرکت‌های سرمایه‌گذاری امضا شده بود، برای آحاد مردم یعنی نزدیک به ۴۹ میلیون نفر صورت حساب تسویه صادر شد و در این مرحله هم برای موضوع متوفیان چاره اندیشی نشده بود و این موضوع کماکان ادامه داشت تا اینکه متأسفانه طی دوره همه‌گیری کرونا بر تعداد متوفیان افزوده شد به نحوی که ابتدای دولت سیزدهم بالغ بر سه و نیم میلیون نفر متوفی دارای سهام عدالت بود. از ابتدای دولت سیزدهم وزارت اقتصاد و سازمان بورس پیگیر ساماندهی این موضوع بودند که در اسرع وقت این امر محقق شود. در ابتدا مقرر شد که این کار بدون ایجاد زحمت برای مردم و به صورت قهری و از طریق سامانه انجام شود. ولی از آنجایی که داده‌های مربوطه به صورت کتبی، ثبت و ضبط شده بودند و داده‌ها قابل استفاده در سامانه نبود و علاوه بر این با توجه به تعداد زیاد الگوهای تقسیم ارث در ایران که ناشی از وجود مذاهب و ادیان متنوع در کشور است، این کار انجام نشد.

بعد از پیگیری‌های وزارت اقتصاد، سازمان بورس و سپرده‌گذاری مرکزی و با همکاری قوه قضائیه سامانه میراث برای انتقال سهام عدالت از متوفیان به وراث با حضور احدی از وراث، در کارگزاری‌های بانکی و برخی از کارگزاری‌هایی منتخب شروع شد و در حال اجرا است. تعداد متوفیان دارای سهام عدالت در حال حاضر حدود ۳ میلیون و ۷۰۰ هزار نفر است.

• با اجرای طرح‌های جدید تعداد سهامداران عدالت چقدر خواهد شد؟

افراد دارای سهام عدالت بیش از ۴۹ میلیون نفر هستند. براساس تبصره قانون بودجه سال ۱۴۰۱ و نیز تکرار آن در بودجه سال ۱۴۰۲ مقرر شده است که به افرادی که شرایط شمول سهام عدالت را دارند سهام عدالت از سهام دولت در شرکت‌های بورسی پرداخت شود. در تبصره ذکر شده آمده است که به مددجویان کمیته امداد، بهزیستی و سایر مشمولان این سهام تخصیص یابد.

بنا بر محدودیت سهام دولتی و در راستای عمل به وظایف دولت در سال ۱۴۰۱ مقرر شد در مرحله اول واگذاری به مددجویان کمیته امداد و بهزیستی و به ایثارگران فاقد شغل سهام عدالت اختصاص یابد که متأسفانه به دلیل مخالفت برخی از اعضای هیأت دولت در واگذاری سهام برخی از شرکت‌ها، سبب سهام عدالت جدید مصوب نشد. علاوه بر مددجویان نهادهای حمایتی گفته شده، افرادی نیز هستند که در مرحله قبل اختصاص سهام عدالت بنا به مشکلات سامانه و اشکالاتی که در نهایی شدن تخصیص سهام به آنان پیش آمده بود، و سهام به این افراد تخصیص داده نشده است. در مجموع تعداد افراد این دودسته در حدود ۴ میلیون و ۷۰۰ هزار نفر هستند که ماهانه وضعیت افراد مشمول تا تخصیص سهام عدالت جدید با وزارت رفاه بررسی و به روزرسانی می‌شوند.

• در سال‌های گذشته اجازه فروش بخشی از سهام به مشمولان داده شده بود، دولت برنامه‌ای برای آزادسازی کامل سهام عدالت دارد؟

وزارت اقتصاد در حال حاضر برنامه‌ای بر مبنی بر صدور اجازه فروش سهام ندارد و در جلسات شورای عالی بورس هم این موضوع مطرح نشده است. احتمالاً این موضوع بعد از اصلاح آیین‌نامه آزادسازی سهام عدالت و ساماندهی شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی و حل سایر موضوعات سهام عدالت مطرح شود.

عکس: سجاد صفری / ایران

موضوع انتقال سهام افراد متوفی به وراث آنان، از نخستین سال‌های واگذاری سهام عدالت مطرح بوده است؛ به این صورت که برخی از افراد که مشمول این سهام شده بودند بنا به دلایل مختلفی فوت می‌شدند و بایستی این سهام به وراث آنان انتقال پیدا می‌کرد.

جلب رضایت وزارتخانه‌های مربوطه جهت واگذاری سهام شرکت‌های دولتی بورسی به سهام عدالت.

تعامل با شرکت‌های مادر تخصصی برای حفظ حقوق صاحبان سهام عدالت و اعمال حقوق مالکانه آنها در مجامع این شرکت‌ها.

• یکی از اقدامات دولت سیزدهم شروع فرایند تخصیص سهام عدالت به جاماندگان است. شناسایی مشمولان جدید به چه صورت است؟

شناسایی مشمولان جدید سهام عدالت بر مبنای تبصره... ماده واحده قانون بودجه ۱۴۰۱ است که بر این اساس مددجویان کمیته امداد و بهزیستی و سایر افراد را در چهارچوب قانون اجرای اصل ۴۴ شامل می‌شود. از نظر این قانون کلیه شهروندان ایرانی در ۶ دهک پایین درآمدی مشمول اختصاص سهام عدالت می‌شوند ولی بنا به محدودیت در سهام دولتی قابل واگذاری، در مرحله اول مددجویان کمیته امداد و بهزیستی و ایثارگران فاقد شغل مشمول سهام عدالت جدید خواهند بود.

• اختصاص سهام به این افراد از نظر مبلغی چه ارزشی دارد؟

ارزش سبب سهام در نظر گرفته شده، از سهام دولت در شرکت‌های ارزشمند و بورسی، برای مشمولان جدید سهام عدالت، یکصد میلیون ریال است که نحوه محاسبه آن به این صورت است که قیمت پایانی روز قبل از واگذاری سهام، در خصوص هر کدام خواهد بود.

هم‌اکنون سهم شرکت‌هایی که در پرتقوی سهام عدالت قرار دارند از بازار سرمایه چقدر است؟ ارزش روز سهام عدالت چه میزان است؟

برش با توجه به نوسانات قیمت سهام در بازار بورس اوراق بهادار، ارزش سهام عدالت را دقیق نمی‌توان بیان کرد. ولی با توجه به قیمت‌ها و شاخص تقریباً ثابت این دو ماهه، به صورت تقریبی ارزش سهام عدالت اصطلاحاً ۵۰۰ هزار تومانی کمی بیش از ۱۰ میلیون است و سهام عدالت یک میلیون تومانی نیز کمی بیش از ۲۰ میلیون تومان است که این مبالغ حدودی می‌باشد و نیازمند محاسبه دقیق و توجه به قیمت روز سهام مختلف است. البته لازم به ذکر است که در این محاسبه، ارزش سهام عدالت در شرکت‌های غیربورسی لحاظ نشده است که این کار نیازمند محاسبه ارزش روز هر یک از شرکت‌های مذکور است.

مدیره کانون.

۲ تعیین کارگروه ویژه بررسی موضوعات و مسائل اولویت‌دار سهام عدالت با شرکت تمامی نهادها و سازمان‌های مرتبط و با همکاری و مشارکت وزارت رفاه و کانون

۳ شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی، اتاق تعاون، سازمان بازرسی، سازمان خصوصی سازی و سازمان بورس.

۴ پرداخت مطالبات شرکت‌های تعاونی شهرستانی سهام عدالت که مربوط به سال‌های قبل از ۱۳۹۸ بود.

۵ اصلاح برخی از مواد آیین‌نامه آزادسازی سهام عدالت با اولویت رفع مشکل مالیاتی و حسابرسی شرکت‌های سرمایه‌گذاری سهام عدالت استانی.

۶ پیگیری وصول سود سهام عدالت از شرکت‌های سرمایه‌پذیر و توزیع آن قبل از پایان سال به صورت متمرکز از طریق سپرده‌گذاری مرکزی در دو سال گذشته

۷ تعیین کارگروه موقت سه جانبه برای تعیین نمایندگان و برنامه مجامع شرکت‌های سرمایه‌پذیر در دوره اصلاح آیین‌نامه آزادسازی سهام عدالت متشکل از نمایندگان وزارت اقتصاد، اعضای حقیقی شورای عالی بورس و کانون شرکت‌های سرمایه‌پذیر سهام عدالت.

۸ همکاری و تعامل مؤثر با شرکت‌های مادر تخصصی جهت نظارت و افزایش کارایی شرکت‌های سرمایه‌پذیر

۹ تهیه آیین‌نامه تخصیص سهام عدالت جدید، شناسایی مشمولان جدید سهام عدالت با همکاری وزارت رفاه و کمیته امداد، تشکیل سبب سهام، پیگیری

۴۹

میلیون

افراد دارای سهام عدالت بیش از ۴۹ میلیون نفر هستند. براساس

تبصره قانون بودجه سال ۱۴۰۱ و نیز تکرار آن در بودجه

سال ۱۴۰۲ مقرر شده است که به افرادی که شرایط

شمول سهام عدالت را دارند سهام دولت در شرکت‌های بورسی پرداخت

شود

+

با وجودی که اجرای سهام عدالت به سال‌های قبل بازمی‌گردد، اما در دولت

سیزدهم شاهد تحولات تازه‌ای در فرایند آن هستیم. به صورت مختصر برخی از اقدامات انجام شده در این خصوص را بیان کنید؟

برخی از مهمترین اقدامات انجام شده در دولت سیزدهم و علی‌الخصوص در وزارت اقتصاد در خصوص سهام عدالت

به این شرح است:

۱ برگزاری انتخابات کانون شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی سهام عدالت و به روزرسانی مجمع این کانون و تعیین هیأت

تعاونی‌های عدالت شهرستانی (برعهده شورای عالی بورس قرار می‌گیرد که این مصوبات برای سایر دستگاه‌های اجرایی لازم الاجراست. ایشان در بند سوم بر تشویق به ماندگاری صاحبان سهام در شرکت‌های مذکور (تعاونی‌های عدالت شهرستانی) تأکید می‌کنند.

مهدی احمدی مشاور وزیر اقتصاد در امور سهام عدالت می‌گوید: پیرو صدور فرمان آزادسازی از سوی رهبر معظم انقلاب، شورای عالی بورس وقت شروع به تدوین دستورالعملی می‌کند که متأسفانه برخی از مواد آن، ناقض و مخالف سایر قوانین و از جمله سیاست‌ها و قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ است. لذا دولت سیزدهم در مقطعی شروع به کار می‌کند که در حوزه سهام عدالت مواجه می‌شود با دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌هایی که بایستی اصلاح شوند، تعاونی‌های عدالت شهرستانی، شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی و کانون شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی که بایستی به لحاظ مجامع و امور مربوطه به روزرسانی و مشکلات و مسائل آنان حل و فصل شود. ضمن اینکه متأسفانه همچنان شرکت‌های مادر تخصصی دولتی نسبت به اعمال حقوق مالکانه سهام عدالت در شرکت‌های سرمایه‌پذیر اقدام می‌کنند و به یک معنا همچنان دولتی بودن این شرکت‌ها استمرار داشت. در ادامه مشاور وزیر اقتصاد در سهام عدالت، جزئیات اقدامات و برنامه‌های این وزارتخانه در این حوزه را شرح داده است.

• با وجودی که اجرای سهام عدالت به سال‌های قبل بازمی‌گردد، اما در دولت سیزدهم شاهد تحولات تازه‌ای در فرایند آن هستیم. به صورت مختصر برخی از اقدامات انجام شده در این خصوص را بیان کنید؟

برخی از مهمترین اقدامات انجام شده در دولت سیزدهم و علی‌الخصوص در وزارت اقتصاد در خصوص سهام عدالت

به این شرح است:

۱ برگزاری انتخابات کانون شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی سهام عدالت و به روزرسانی مجمع این کانون و تعیین هیأت

مشاور وزیر اقتصاد در امور سهام عدالت اعلام کرد

تکمیل پازل سهام عدالت در دولت سیزدهم

• ۴,۷ میلیون نفر به سهامداران عدالت افزوده می‌شوند

گفت‌وگو

در سال ۱۳۸۴ سیاست‌های کلی اصل ۴۴ از سوی رهبر معظم انقلاب ابلاغ شد. شتاب بخشیدن به رشد اقتصاد ملی، گسترش مالکیت در سطح عموم مردم به منظور تأمین عدالت اجتماعی، ارتقای کارآیی نگاه‌های اقتصادی، و بهره‌وری منابع مادی و انسانی و فناوری، افزایش رقابت‌پذیری در اقتصاد ملی و افزایش سهم بخش‌های خصوصی و تعاونی در اقتصاد ملی، برخی از مهمترین اهداف آن بود.

در سال ۱۳۸۵ پیرو ابلاغ بند ج این سیاست‌ها یعنی سیاست‌های واگذاری، رئیس‌جمهور وقت درخواست تخصیص بخشی از سهام شرکت‌های دولتی به آحاد مردم تحت عنوان سهام عدالت را از مقام معظم رهبری درخواست کرد. معظم له در پی درخواست ایشان با فروش اقساطی ۱۰ ساله تا ۵۰ درصد از سهام قابل واگذاری در بند ج سیاست‌های کلی اصل ۴۴ در قالب شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی متشکل از تعاونی‌های شهرستانی موافقت کردند. به نحوی که قیمت سهام در بورس تعیین و به دو دهک پایین درآمدی تخفیف ۵۰ درصدی در قیمت سهام و روستاییان و عشایر با نیز مورد توجه ویژه قرار گیرند و جزئیات دیگری که تفصیل این ابلاغیه بعدها به عنوان فصل ششم از قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ مواد ۳۴ تا ۳۸، به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید.

پایان دوره تقسط ۱۰ ساله ۱۳۹۵ بود که بایستی دولت وقت نسبت به تسویه حساب با شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی به نمایندگی از مردم اقدام می‌کرد و سهام را از توثیق سازمان خصوصی سازی خارج و اصطلاحاً آزادسازی می‌کرد؛ به دلیل تأخیر در این کار که تا سال ۱۳۹۹ به دراز کشید، مقام معظم رهبری در ۱۳۹۹/۴/۹ فرمان آزادسازی سهام عدالت را صادر نمودند.

رهبر معظم انقلاب در این فرمان تصریح کردند که: «در پی تصمیم واگذاری درصدی از سهام اصل ۴۴ قانون اساسی در قالب سهام عدالت با هدف گسترش عدالت اجتماعی و توانمندسازی خانوارهای کم‌درآمد، انتظار این بود که توسط مسئولین مربوط در دولت‌های مختلف با اجرای دقیق مواد ۸ گانه ابلاغی ۱۳۸۵/۴/۱۲ هرچه سریعتر مقدمات لازم برای آزادسازی سهام عدالت و واگذاری تعیین قیمت آن به بورس فراهم گردیده و آیین‌نامه‌های اجرایی تهیه و به اجرا درآید.» براساس بند اول این فرمان، دارندگان سهام عدالت می‌توانند در محدوده زمانی مشخص مالکیت مستقیم سهام شرکت‌های سرمایه‌پذیر را انتخاب نمایند و به تناسب، نقش مدیریتی خود را ایفا کنند و در بند دوم تدوین و تصویب مقررات مورد نیاز انتقال سهام (از شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی) به صاحبان سهام عدالت (اعضای

